

स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान - नगरपरिषद क्षेत्रात दंड आकारणी.

स्वच्छ महाराष्ट्र अभियानाचा एक भाग म्हणून मार्च २०१८ पर्यंत संपूर्ण महाराष्ट्र हागणदारीमुक्त करण्याचा संकल्प राज्यात करण्यांत आला आहे. याअनुषंगाने उघड्यावर शौचास बसणे, लघुशंका करणे, सार्वजनिक ठिकाणी थुंकणे तसेच स्वच्छता न राखण्यासाठी सहकार्य न करणाऱ्यांवर दंडात्मक कारवाई करण्यांत येणार आहे. महानगरपालिका, नगरपालिका क्षेत्रात उघड्यावर शौचास बसणाऱ्यांना ५००/- तर लघुशंकेसाठी २००/- रुपये दंड आकारण्याचे आदेश नगरविकास विभागाने दिले आहेत.

राज्यात स्वच्छ महाराष्ट्र अभियानाची अंमलबजावणी सुरु करण्यात आली आहे. या अभियानांतर्गत ज्या कुटुंबाकडे शौचालय नाही. अशा व्यक्तींना वैयक्तिक अथवा सामुदायिक शौचालयाची सुविधा उपलब्ध करून देण्याचे आदेश नगरविकास विभाग तसेच स्वच्छता विभागाकडून देण्यांत आले आहेत. राज्यातील बराचसा भाग हा हागणदारीमुक्त झाल्याचे घोषित करण्यात आले. मात्र बऱ्याच ठिकाणी आजही उघड्यावर शौचास जाणे, लघुशंका करणे, सार्वजनिक ठिकाणी थुंकणे तसेच रस्ते व महामार्गावर घाण करण्याचे प्रकार बंद झालेले दिसत नसल्याने घनकचरा व्यवस्थापन नियमावलीतील तरतुदींची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करण्याचा निर्णय घेण्यांत आला आहे.

नागरी भागात स्वच्छतेसाठी आवश्यक त्या सुविधा उपलब्ध करून देण्याचा प्रयत्न स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडून करण्यांत येतो. आवश्यक सुविधा दिल्यावरही ज्या नागरिकांकडून स्वच्छतेसाठी सहकार्य करण्यांत येत नाही, अशा व्यक्ती, संस्थांवर दंडात्मक कारवाई करण्यात याची. अशा सूचना नगरविकास विभागाने दिल्या आहेत. घनकचरा व्यवस्थापन नियमातील तरतुदींचे पालन न करणाऱ्यांवर कारवाई करण्याचे अधिकार स्थानिक स्वराज्य संस्थांना देण्यात आले असून त्यासाठी दंडाची रक्कम देखील ठरवून देण्यांत आली आहे.

स्वच्छ सर्वेक्षण २०१८

केंद्र शासनाच्या वतीने सध्या स्वच्छ सर्वेक्षण - २०१८ सुरु असून या अभियानात ४०४१ शहरात देशात पहिले ३ क्रमांक मिळविणाऱ्या अमृत योजनेत सहभागी शहरांना राज्य शासन प्रत्येकी २० कोटींचे बक्षिस देणार आहे. स्वच्छ सर्वेक्षण २०१८ मध्ये हागणदारीमुक्त शहरासह, कचरा आणि सांडपाणी व्यवस्थापनावर भर देण्यांत येत आहे. त्यासाठी केंद्र शासनाने केलेल्या स्वच्छता अपच्या माध्यमातून विशेष जनजागृती करण्यांत येत आहे. या अपद्वारे नागरिकांच्या तक्रारींचे निराकरण करणाऱ्या शहरांना खास गुण देण्यांत येत आहे. देशातील ४०४१ शहरांचा या सर्वेक्षणात समावेश असून त्यात अमृत योजनेत सहभागी असलेल्या राज्यातील ४३ आणि नॉन अमृत योजनेतील १०१७ शहरांचा गुणानुक्रम निश्चित करण्यांत येणार आहे. या सर्वेक्षणासाठी ४००० गुण देण्यात येणार असून त्यात सेवास्तर प्रगती १४०० गुण, थेट निरीक्षण १२०० गुण आणि अभिप्रायासाठी १४०० असे ४००० गुण देण्यांत येणार आहेत. यात जास्तीत जास्त गुण मिळविणाऱ्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा देशातील स्वच्छ शहर म्हणून गौरव केला जाणार आहे. केंद्राकडून देण्यात येणाऱ्या बक्षिस आणि अनुदानाव्यतिरिक्त हे राज्य शासनाचे बक्षिस राहणार आहे.

राज्यातील अमृत योजनेत सहभागी असलेल्या ४३ शहरांच्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांपैकी जी स्वराज्य संस्था देशात पहिल्या तीन क्रमांकात येईल, त्यांना प्रत्येकी २० कोटी, तर ४ पासून पहिल्या १० येणाऱ्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांस प्रत्येकी १५ कोटींचे बक्षिस देण्यात येणार आहे.

याशिवाय अमृत योजनेत सहभागी नसलेल्या १०१७ स्थानिक स्वराज्य संस्थांपैकी ज्या स्थानिक स्वराज्य संस्था देशात पहिल्या तिघांत येतील, त्यांना प्रत्येकी १५ कोटी, ४ पासून पहिल्या १० येणाऱ्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांस प्रत्येकी १० कोटी, तर ११ पासून ५० पर्यंत क्रमांक मिळविणाऱ्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांस प्रत्येकी ५ कोटींचे बक्षिस राज्य शासन देणार आहे.